

Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola
„Mátyásföldről az Ezeréves határig”

Szakmai beszámoló

1. Előkészítő szakasz

1. 1. Pályázat benyújtása, értékelése, döntésről szóló értesítés

Az iskola nevelőtestülete és a 6. évfolyamos gyermekek szülői közössége egy előzetes tájékoztató (2019. március 26.) után egyhangúan úgy döntöttek, hogy támogatják a pályázatunk benyújtását. Az áprilisi szülői értekezletek alkalmával írásban is nyilatkoztattuk az érintett évfolyam szülői közösségét az alábbiak szerint:

Kedves Szülők!

Mint Önök is korábban értesültek róla, iskolánk pályázatot nyújt be a „Határtalanul-2019” pályázat keretében elnyerhető, határainkon túli kirándulások finanszírozására. Örömmel jelenthetem, hogy a 2019. március 26-i előzetes szülői tájékoztatóban elhangzottak – amennyiben pályázatunk nyertes lesz – maradéktalanul teljesülhetnek. Mik ezek? 5 napos út Erdélybe 2019. október 8. és 12. között, nincs önrész (tehát ingyenes a 40 tanuló részére, az útvonal állomásai az iskola honlapján megtalálható prezentációban olvashatók). A pályázatot az elektronikus felületen lezártuk... Kérem önöket, hogy a 2019. április 29-30-i szülői értekezletek alkalmával szíveskedjenek jelezni az osztályfőnöknél gyermekük részvételi szándékát.

Gyermequem részt vesz / nem vesz részt

az erdélyi kiránduláson (a kívánt rész aláhúzendő).

Üdvözlettel. Gera Zoltán
programkoordinátor

Nagyon sokáig kellett várnunk, amíg a végleges döntési lista megjelent a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. honlapján. A végleges döntési lista 2019. augusztus 22-én hozta nyilvánosságra, hogy PÁLYÁZATUNK NYERT!

1. 2. „Érzékenyítő órák”

Azonnal elkezdjük az utazás előkészítő munkálatait. A Tankerülettől, mint fenntartónktól értesültünk a kiválasztott utazást szervező (Csillagösvény Utazási Iroda) cégről is. Megtartottuk a véglegesnek mondható utazásunkról szóló szülői tájékoztatót, melyben már a konkrét szálláshelyek, indulási és érkezési időpontok, várható programok szerepeltek. **2019. szeptember 19-én a szülők és gyerekek részvételével tartott tájékoztatón** szóltunk a Határtalanul program jelentőségéről, a magyarajkú, de határon túli területeken élőkkel való kapcsolattartás fontosságáról. Az iskolában **elindítottunk egy gyűjtést**, melyet a meglátogatandó Gyimesbükki Dani Gergely Általános Iskolával való előzetes, telefonon történt igényfelmérés előzött meg. A gyimesi iskola magyar nyelvű könyveket kért a diákok és a pedagógusok részére.

Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola „Mátyásföldről az Ezeréves határig”

2019. október 1-jén és 3-án megtartottuk előkészítő foglalkozásainkat, melyeken az alábbi témaköröket érintettük (beszámolónkhoz mellékeljük):

- Erdély történelme,
- Erdély irodalma,
- Erdély természeti és társadalmi bemutatása és
- Erdély népművészete

Mivel a benyújtott pályázatunk által kívánt útvonal és az utazást szervező Csillagösvény Utazási Iroda repertoárjában szereplő útvonalak nem teljesen fedték egymást, nagyon konstruktív együttműködés alakítottunk ki. Az iroda munkatársa (Keömley Nóra) lépésről-lépésre egyeztetett mindent (szállások, ételallergiás gyermekek, autóbuszvezetők elérhetőségei, a programok költségeinek elszámolási tudnivalói, honismereti vezetőnk bekapcsolódása a programba, stb.). Minden utazó tanuló és pedagógus kézhez kapott egy kis „Utikönyv”-et, mely napi bontásban a teljes útvonal minden részletét bemutatja.

2. Megvalósítás szakasza

2. 1. Az utazás

Utaztató (busz): Csillagösvény-Busz Kft 51+2 fős busz

Kapcsolattartó az iskola részéről: Gera Zoltán +36306351611

Kapcsolattartó a Csillagösvény Utazási Iroda részéről: Keömley Nóra, tel.: +36703378615

Honismereti vezető: Bálinth Zoltán Tel: +4075 710 65 45

facebook: <https://web.facebook.com/balinth.zoltan.1>

Szállások:

1. éj: Korond, Aragonit Panzió

2. éj: Gyimesközéplek, Györgyicze Vendégház

3. éj: Gyergyószárhegy, falusi vendéglátás keretében

4. éj: Torockó, Ágota Vendégház

Partneriskola/külhoni magyar csoport: Gyimesbükki Dani Gergely Általános Iskola

PROGRAMTERV a pályázat szerint:

A kötelező, pályázatban szereplő programelemeket aláhúzva jelöltük. A fakultatívan vállalható, plusz költséggel nem járó programlehetőségeket is szerepeltetjük beszámolónkban.

A pályázat rövid összefoglalása, a pályázat szerint:

Az ötnapos tematikus út során a tanulók megismerkednek Nagyváráddal, A Sóvidékkel (Parajd), a korondi fazekassággal.

Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola „Mátyásföldről az Ezeréves határig”

Megismerik a csángók történelmét, közös programot szerveznek a Gyimesbükki Dani Gergely Általános Iskola tanulóival. Koszorúznak a Rákóczi-várban.

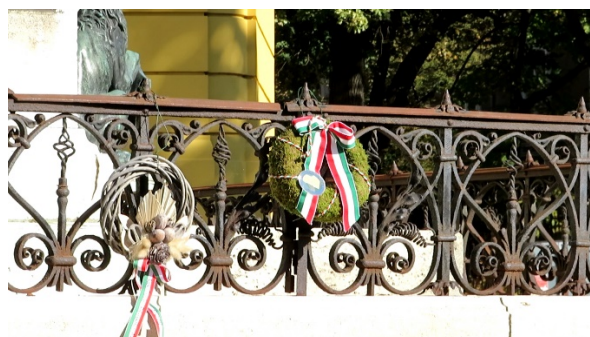
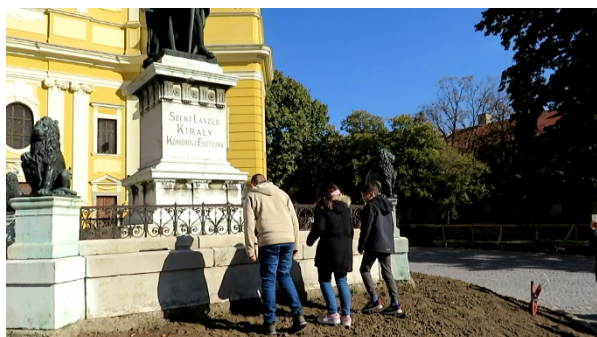
Gyergyószentmiklóson megtekintik a térség életét bemutató múzeumot, majd ellátogatnak a Békás-szorosba, a Gyilkos-tóhoz. Kolozsváron felkeresik Mátyás király szülőházát és a Házsongárdi temetőt.

1. nap: 2019. október 8.

Indulás Budapestről hajnali 5 órakor az iskola közelében lévő parkolóból.

Rövid megálló **Nagyváradon**, a püspöki székesegyháznál (Szent László hermája és szobra, püspöki palota, Kanonok-sor). **A székesegyház előtt megkoszorúztuk Szent László király szobrát.** Csatlakozott a csoporthoz Bálinth Zoltán, honismereti vezetőnk, aki mély hazafisággal átítatva, autentikus székely dialektussal vezetett bennünket.

Mint ötödik kísérő felnőtt aktívan kivette részét a budapesti gyerekek érzékenyítésében, magyarság-tudatuk erősítésében.

Fotószünet **Királyhágón**, a történelmi Erdély határán. A gyerekek egy előzetesen elkészített „Programfüzet” segítségével megismerhették a mai Románia területének nagyobb tájegységeit (Partium, Bánság – Erdély – Órománia, Havasalföld, Moldva és Dobrudzsa).

***Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola
„Mátyásföldről az Ezeréves határig”***

A korondi szállás felé autóbuszunkból láthattuk Bánffyhunyadi, a Tordai hasadék bejáratát is.

19.00 óra körül érkeztünk **Korondra**, szállásunkra. Két panzióban helyezték el csoportunkat. Mindkét szállás kifogástalan minőségű volt. A vacsora és a másnapi reggeli is az Aragonit Panzióban volt.

2. nap: 2019. október 9.

Honismereti vezetőnk első gondolata az volt, hogy a gyerekek mielőtt megismerkednek a Parajdi Sóbányával és a Sóvidékkel, élőben nézzenek meg egy olyan műhelyt, ahol a sóbányából kitermelt sótömböket dolgozzák fel. A Panzió szomszédságában működő feldolgozó üzemben maguk is kézbe vehették a feldarabolt sótömböket.

**Utazás időpontja: 2019.10.08-12.
Pályázati azonosító: HAT-19-01-0570**

***Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola
„Mátyásföldről az Ezeréves határig”***

Parajdi Sóbánya - Látogatás a Kárpát-medence egyik legfontosabb sóbányászati helyszínére. A parajdi sótelep Európa egyik legnagyobb sótartaléka, a sótömb maga $1,2 \text{ km} \times 1,4 \text{ km}$ átmérőjű, enyhén ellipszis alakú és 2700 m mélységbe gyökerezik. A gyerekeket elkápráztatta a hatalmas méretű Sóbarlang. A honismereti vezetőnk által elmondottak után önfeledten élvezték az egészséges levegőt, a szabad játékot.

A **parajdi Sósorosban** sétálunk, ahol a só különleges formáival ismerkedünk meg, mint például a felszínen kialakult barázdák, a sókarok, valamint a borsós felszínű sókarfiolok, sóvirágok.

**Utazás időpontja: 2019.10.08-12.
Pályázati azonosító: HAT-19-01-0570**

Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola „Mátyásföldről az Ezeréves határig”

Majd a **székely kerámiák** élő múzeumfalujában, **Korondon** sétáltunk az állandó kirakódóvásárban, Lehetőség nyílt **Józsa János** fazekasműhelyének meglátogatására is. Maga a mester ismertette a korondi fazekasság kialakulását, beszélt a jellemző minták sokaságáról és szépségéről.

Farkaslaka. Tamási Áron sírjánál róttuk le kegyeletünket és koszorúztunk. Az előzetesen kiadott feladatok szerint tanulóink ismertették az író életművét és munkásságát.

Történelmi sétát tettünk **Székelyudvarhelyen**. A város Erdély „legmagyarabb” települése, itt a magyar lakosság arány a legmagasabb.

A szoborkertben minden erdélyi vonatkozású király, politikus rövid életútjával megismerkedtünk. Honismereti vezetőnk kiemelte, hogy az anyaországban élő gyermekeknek kötelességük megismerni az erdélyi történelmen keresztül Magyarországot is érintő személyiségek életét.

***Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola
„Mátyásföldről az Ezeréves határig”***

Csíksomlyó - A katolikus vallású székelyek híres Mária-kegyhelye, búcsújáróhelye és szellemi életének több évszázados központja. Minden pünkösdkor itt zajlik a híres csíksomlyói búcsú. Sajnos pont a szentmise kezdetére értünk oda, így csak bepillantottunk a kegytemplomba. Úgy döntöttünk, hogy másnap jobban igyekszünk, hogy a Csíksomlyói Szűz Mária előtt tiszteletünket tehessek.

Már sötét volt, amikor megérkeztünk **Gyimesbe, Hidegségbe**. A csoport több szálláshelyen volt elhelyezve. A szállások itt is kifogástalanok voltak, a szállásadók kedvesek és készségesek voltak.

3. nap: 2019. október 10.

Szekerezés Gyimesben. A hagyományos gyimesi közlekedési és szállító eszközzel tettünk meg egy óras utat a faluban. Körülöttünk és előttünk a hamisítatlan gyimesi táj, az igen meredek legelők, esztenák.

***Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola
„Mátyásföldről az Ezeréves határig”***

Kirándulás Gyimesben az **1000 éves határhoz**. Előzetesen megismerkedtünk a **Rákóczi-vár** történetével hadászati jelentőségével, a **Nagy-Magyarország legutolsó vasúti őrházával**. Honismereti vezetőnk az egykori határkőtől elvezetett bennünket a következőig. Útközben felidézte azokat a harcokat, melyeket a 32-es Határvadász század vívott a beözönlő szovjet hadsereg ellen. Itt elhelyeztük a megemlékezés koszorúját. A Kontumáci kápolnát megcsodálva bejártuk a hegyoldalban található kopjafa sort.

**Utazás időpontja: 2019.10.08-12.
Pályázati azonosító: HAT-19-01-0570**

***Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola
„Mátyásföldről az Ezeréves határig”***

Találkozás a **Gyimesbükki Dani Gergely Általános Iskola** tanulóival. Csoportunk tagjai irodalmi műsort adtak elő, mely Móra Ferenc: Didergő király című meséjének feldolgozása, A helyi általános iskola tanulói nevében az igazgató asszony megköszönte a 18 doboz magyar nyelvű könyvet és egy rögtönzött gyimesi népzenei műsorral, tánccal köszöntöttek bennünket.

Nagy öröm volt látni azt, hogy a kezdetben bátoratlan budapesti gyerekek rövid idő leforgása alatt összebarátkoztak a gyimesi gyerekekkel, közös táncban vettek részt.

Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola „Mátyásföldről az Ezeréves határig”

A csángók történelmével megismerkedve azt is megtudhattuk, hogy a gyimesi és moldvai csángók „elcsángálás”-a az 1764-es madéfalvi vérengzés idejére vezethető vissza.

Madéfalva - A madéfalvi vérengzés vagy madéfalvi veszedelem (régében „mádéfalvi” formában is, latinul a Siculicidium, azaz székelygyilkosság kifejezést is használják rá) a székelyek egy csoportja ellen elkövetett tömeggyilkosság volt 1764-ben, Mária Terézia királynő uralkodása alatt. A csoport egyik tagja felolvasta az eseményről készített összefoglalót.

Este érkeztünk következő szállásunkra, **Gyergyószárhegyre**. A csoport itt is több szálláshelyen volt elszállásolva. A magánházaknál, panziókban szívélyes fogadtatás, finom vacsora várt bennünket.

4. nap: 2019. október 11.

Látogatásunk Gyergyószentmiklóson, a Tarisznyás Márton Múzeumba sajnos elmaradt, mert a múzeumot teljes egészében tatarozzák, a gyűjtemény nem volt látogatható.

Mivel komoly időtöbblettel rendelkezünk sok időnk maradt Erdély egyik legszebb torlasz tava, a **Gyilkos-tó** körül, majd kirándultunk a Kárpátok legismertebb szurdokvölgyében, **a Békás-szorosban**. A Kis Békás-szorosban átkelve a „Magyarok hidján” vadregényes szurdokvölgyben túrázhattunk.

Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola „Mátyásföldről az Ezeréves határig”

Torockóra érve végre egy szálláshelyen kaptunk elhelyezést. A szállás elfoglalása előtt felkaptattunk a **Torockószentgyörgyi vár** romjaihoz. Vacsora után egy záró vetélkedőt és összegző közös estet rendeztünk. A meglátogatott nevezetességek, földrajzi, történelmi, irodalmi nevezetességek és az útközben felemlegetett „aranyköpések” visszaidézése után a csoportok a Gyilkos-tó legendájának dramatikus feldolgozását adták elő, verset írtak a szép útról.

Nagy meglepetésünkre buszvezetőnk citerát vett elő és pazar hangulatban, énekszóval búcsúztattuk az utolsó estét. Záró énekünk a Székely himnusz volt.

5. nap: 2019. október 12.

Túra a Székelykőhöz. A közel 12000 méteres hegyvonulat okozza azt a furcsa jelenséget, melynek köszönhetően Torockón kétszer kel fel a nap. Először napfelkeltekor besüti a falut, majd elbújik a Székelykő mögött árnyékba borítva a házakat és végül a hegy mögül kibújva újra szikrázóan kisüt. A gyerekcsapat igen derekasan kiállta a próbát és minden tagja felment a hegyre.

***Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola
„Mátyásföldről az Ezeréves határig”***

Ellátogatunk a **Néprajzi Múzeumba**, ahol 4 teremben mutatták be a Torockón élő emberek munkásságát, (bányászat, vasipari termékek, kovácsolás), népviseletét.

Utazásunk utolsó állomása **Kolozsvár volt**, mely Erdély történelmi központja. A Szent Mihály templom sajnos nem volt látogatható, mert teljes tatarozás alatt áll. Mátyás király szobrához és szülőházához vezetett az első utunk.

**Utazás időpontja: 2019.10.08-12.
Pályázati azonosító: HAT-19-01-0570**

Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola „Mátyásföldről az Ezeréves határig”

A **Házsongárdi temetőben** irodalmi körutazást tettünk. Dsida Jenő, Reményik Sándor versei, Kallós Zoltán népzenei művészetének felidézése, tudósok és híres magyarok életművének feldolgozása (Apáczai, Kós Károly stb.) szerepeltek. Reményik Sándor sírjánál koszorút helyeztünk el és elhangzott egy szép vers is a költőtől (Reményik Sándor: Akarom) egyik tanítványunk tolmácsolásában.

Hazafelé tartva megálltunk még **Királyhágón**, a történelmi Erdély határán. Búcsút vettünk Bálinth Zoltántól, honismereti vezetőnkől, aki 5 napon keresztül „érzékenyített” bennünket a székely-magyar kultúra, a Nagy-Magyarország szívünkbe zárása érdekében. Határátlépésünk **Ártándnál** valamivel 20 óra után történt meg.

Érkezés Budapestre – a szülők és intézményünk vezetőjének nagy öröme – kb. 23 óra körül történt meg.

Összegzés:

Elmondhatjuk, hogy **a pályázatunkban leírtakat maradéktalanul teljesítettük**. A gyermekek magyarságtudata az előkészítés és az utazás során nagyon megerősödött. A varázslatos Erdély nemcsak szépségével, hanem gazdag és szinte kimeríthetetlen mondavilágával, a történelmi és irodalmi kapcsolódási pontjaival elbűvölte a gyerekeket.

3. Értékelő szakasz

Nagy élményektől szinte „megrészesgölten” mentünk be az utazást követő hétfőn iskolánkba. Első dolgunk volt, hogy az aulában napokon keresztül csángó táncházat rögtönöztünk. Majd az utunkat bemutató filmet tekintettük meg az október 14-i héten (a film beszámolónk melléklete). Az iskola LedTV faliújságján, valamint az iskola honlapján folyamatosan megtekinthetők az utazás képei és filmes beszámolóí(<http://mora16.hu/hatartalanul/>). A képes szakmai beszámoló pedig itt tekinthető meg: <http://mora16.hu/hatartalanul-beszamolo/>.

3. 1. Trianoni emléknep

2020. június 4-re terveztük utunk képes, dramatikus és filmes beszámolóját, mely egy projektnap keretében valósul meg. Mivel ez az emléknep az egész Kárpát-medencében jeles nap, nem mindegy, hogy hogyan mutatjuk be a ragyogó 5 napon látottakat.

3. 2. Trianon emléknep – forgatókönyv tervezet

Rajzpályázatot hirdetünk a tavasz folyamán, melynek eredményhirdetése ezen a napon lesz. Az installáció a megemlékezés egyik háttére is egyben.

Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola
„Mátyásföldről az Ezeréves határig”

Irodalmi műsor a Trianoni diktátum aláírásának 100. évfordulójára

- Sík Sándor, Kós Káros, Wass Albert, Juhász Gyula művei
- Részlet Koltay Gábor „Trianon” című filmjéből
- „Élő napló” – Beszámoló a 2019. október 8-12. közötti utunkról
- „Élő térkép” – a szétdarabolt Nagy-Magyarország
- Himnuszok (Székely, Ősi Székely, Magyar)

Szeretnénk köszönetet mondani segítő támogatásáért

- Kovács Katalin Tankerületi Igazgató Asszonynak,
- a Határtalanul program koordinációjában részt vett tankerületi dolgozóknak,
- A Budapest XVI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola intézményvezetőjének, Bánkiné Kiss Anikónak, intézményvezető-helyettesének, Józsa Andreának folyamatos segítő hozzáállásáért és nem utolsósorban a nevelőtestület tagjainak, akik helyettesítésünkről gondoskodtak,
- kiemelten a Magyar Államnak ezért a pályázati lehetőségért.

Budapest,
2019. október 18.

Gera Zoltán
programkoordinátor